

DEMOKRACJA
ATEŃSKA

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Demokracja ateńska

Klasa/czas trwania:

I/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny i przebieg proces demokratyzacji ustroju Aten;
- ocenia funkcjonowanie demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa;
- doskonalą umiejętność analizy źródeł;
- kształcą umiejętność dokonywania analizy metodą SWOT.

Metody/techniki/formy pracy:

- metoda aktywizująca – analiza SWOT;
- elementy wykładu;
- praca z książką.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik;
- duży arkusz papieru lub schemat arkusza SWOT wyświetlany przy pomocy projektora.

Przebieg lekcji:

1. Nauczyciel odwołuje się do wiedzy uczniów dotyczącej skutków wojen grecko-perskich i wzrostu potęgi Aten.
Uczniowie czytają dwa teksty źródłowe i wykonują zadania:
https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2011/R/historia_pr.pdf (zadanie źródło A i B, zadanie 15 i 16).
2. Następnie odszukują informacje w podręczniku o innych uwarunkowaniach przemian ustrojowych w Atenach. Nauczyciel omawia kolejne reformy (Drakona, Solona, Klejstenesa). Wybrany uczeń przedstawia sylwetkę Peryklesa (biogram przygotował w ramach pracy domowej – może to być uczeń ze SPE – przewlekle chory, z dużą absencją lub uczeń, który z powodu różnych trudności potrzebuje pozytywnej motywacji w postaci dodatkowej możliwości zdobycia oceny).
3. Następnie uczniowie zapoznają się z tekstem źródłowym: Tukidydes, *Wojna peloponeska* (mowa Peryklesa).

Nasz ustrój polityczny: <https://epodreczniki.pl/a/D12pnOPv5> (nauczyciel wykorzystuje wersję tekstową oraz audio).

Nauczyciel omawia funkcjonowanie demokracji w czasach Peryklesa.

4. Następnie uczniowie zapoznają się z tekstami źródłowymi i wykonują zadanie: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/Arkusze_egzaminacyjne/2011/R/historia_pr.pdf (źródło C i D zadanie 17).
5. Nauczyciel przedstawia zasady analizy SWOT.
Uczniowie wspólnie z nauczycielem wypełniają arkusz analizy SWOT Demokracja ateńska zawieszony na tablicy lub wyświetlany na projektorze. Wykorzystują argumenty z tekstów źródłowych oraz informacje z podręcznika i wykładu nauczyciela.

Komentarz metodyczny

Przykładowy wypełniony arkusz analizy SWOT nie jest obowiązującym wzorem, pokazuje jedynie możliwe rozwiązania problemu.

Demokracja ateńska:

Mocne strony	Słabe strony
Dostęp dla wszystkich obywateli bez względu na stopień zamożności. Narodziny społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w sprawy swojego państwa.	Ograniczenia dotyczące kobiet i osób, których rodzice nie byli Ateńczykami.
Szanse	Zagrożenia
Doskonalenie ustroju zapewniało wolność osobistą obywatelom polis ateńskiej, a hegemonia Aten dawała szansę na wprowadzanie ustroju demokratycznego w innych polis.	Zwycięstwo tendencji populistycznych, możliwość sterowania nastrojami Zgromadzenia Ludowego. Dostęp do urzędów zabiegały osoby o niskich kwalifikacjach.

Materiały dodatkowe, które można polecić dla uczniów niedowidzących (lub z przewagą pamięci słuchowej):

<https://audioteka.com/pl/audiobook/historia-starozynosc>.

W przebiegu lekcji uwzględniono potrzeby uczniów ze SPE. Oceniając propozycje, wypełnienia arkusza analizy SWOT, nauczyciel stosuje zasady oceniania kształtującego – uczniowie otrzymują informację zwrotną, czy ich tok myślenia jest prawidłowy, nauczyciel upewnia się, że uczniowie rozumieją zasady analizy SWOT, pomaga dostrzec różnice w poszczególnych kategoriach.